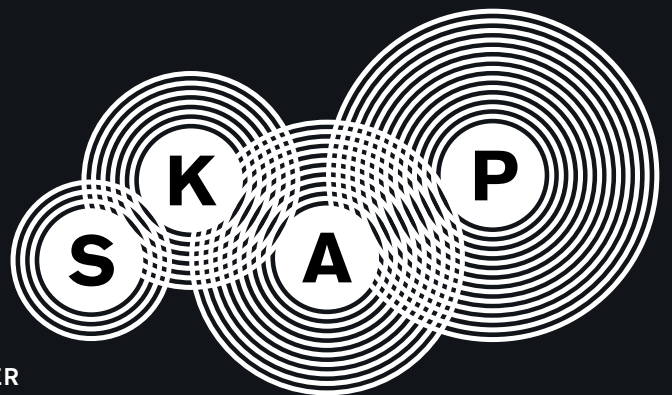

SKAP-NYTT

VÅR 2010

ALLT OM THE CREATORS CONFERENCE
KULTURSKAPARNA VISAR VÄGEN
DEN EVIGA RUNDGÅNGEN
FRÅN DANSBAND TILL DATASPEL – VÅRENS STIPENDIATER
KARIN INDE GÖR DET SJÄLV

140 TECKEN ATT FÖRÄNDRA VÄRLDEN MED

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

När vi inte var närvarande i debatten kring upphovsrätt på Internet tog andra oss som gisslan och förmedlade sina åsikter, som vore det våra. När vi nu har trätt fram är man orolig för den förändring vi vill åstadkomma.

Visst gör det ont när gamla idéer brister, men utveckling kan man inte stoppa. Vi är här för att stanna och vi har till skillnad från många andra tyckare inte någon annan agenda än att värna om ett framtida skapande, en mångfald och ett rikt kulturliv. Vi är inte låsta av en affärsmodell, vi är inte beroende av att skrika högst för att våra väljare annars lämnar oss. Vi behöver inte använda kraft för att misskreditera andra, utan kan koncentrera oss på att föra utvecklingen framåt.

Vi deltar i ett världshistoriskt språng, som bara kan jämföras med framväxten av skriftspråket och boktryckarkonsten. Det är en fantastisk utveckling. Vi är övertygade om att Internet långsiktigt innebär starkt förbättrade villkor för produktionen av kultur och kunskap. Men denna ljusa framtid kommer inte av sig själv.

Vägen till ökad kulturell mångfald och kvalitet innehåller utmaningen att även omvandla det ökade kulturanvändandet till inkomster som kan lägga grunden för framtidens kulturskapande. Den olagliga fildelningen av text, musik och bild innebär att det blir svårare för kulturskapare att få betalt i proportion till användningen av deras verk. Det försämrar villkoren för såväl dem som ska skapa framtidens hitlåtar, bästsäljare och biosuccéer, som för dem som tänjer på kulturens gränser för en smal men entusiastisk publik.

Det är för att kunna vara en stark kraft och värna om dessa frågor vi har bildat nätverket Kulturskaparna (se sid 4). Vi är

25 kulturskapsorganisationer med olika uppdrag, inriktning och intressen. Syftet är att vara ett nätverk. Värdet ligger i just detta att vi har olika infallsvinklar på kulturskarpares villkor på Internet.

Nätentreprenörer bistår med nya tjänster, kulturskapare med innehåll och bidrag till lösningsförslag, Internetoperatörerna med att utveckla sina affärsmodeller – så bygger vi tillsammans ett lagligt utbud av kultur, som ger upphovsmannen betalt för sitt arbete även på Internet.

Kulturskaparna är nu i offentlighetens ljus. Vi har lärt oss mycket av det. Bland annat att det faktum att vi har samlat 25 olika organisationer att tala under gemensam flagg för en del är provocerande, för andra uppmuntrande.

Ni är alla del i det arbete som väntar. Följ Kulturskaparna på nätet. Kommentera och bidra med era synpunkter och erfarenheter. Ni behövs för att skapa balans, inte minst, i de sociala medier där vi alltför länge har stått utanför. Var ihärdiga och kom ihåg att det inte är lätt att förändra världen med 140 tecken* ...

Ordförande / alfons.karabuda@skap.se

* Twitter (från engelskan – kwitter, kvittra) är en social nätverkssida och mikroblogg som möjliggör för användare att uppdatera sin webbdagbok och läsa andras uppdateringar (betecknade tweets), vilka består av textinlägg om högst 140 tecken.

SKAP DANSAR RUNT GULDKLAVEN

I samband med Guldklavsutdelningen kommer SKAP åter att dela ut ett stipendium. Det är andra året som SKAP är representerade när årets dansband ska koras under Dansbandsveckan i Malung.

Diana Thylin, chefredaktör för danstidningen Får jag lov och en av initiativtagarna till Guldklaven är glad över initiativet. – Jag tycker det är fantastiskt roligt. Det innebär absolut ett mervärde, säger hon.

I fjol gick stipendiet till Lasse Holm och Gert Lengstrand. – Det är jätteroligt att man premierar dem som satsar på den genren. I en del kretsar står dansbandsmusik inte högt i kurs, men om man ser till livemusiken så är det ju mycket musik som är skriven just för dansband, säger Diana Thylin. Dansbandsveckan i Malung, som hålls i juli, firar i år tjugofemårsjubileum. Guldklaven, som är dansbandsmusikens egen grammysgala, har delats ut sedan år 2000. Förra året direktsändes den i Sveriges Radio, som också är medarrangör.

Foto: Lennart Dannstedt

KEN ÅRETS TEXTFÖRFATTARE PÅ MANIFESTGALAN

Den 29 januari delades SKAP:s och Manifests pris till årets textförfattare respektive kompositör ut, på Manifestgalan på Nalen i Stockholm. Priserna på 20 000 kronor vardera delades ut av Alfons Karabuda. Manifestgalan är Sveriges oberoende musikpris; en musikmanifestation från Fritz's Corner och Sveriges oberoende musikproducenter (SOM).

Priset Årets textförfattare gick till Ken Ring, som i ett brev till SKAP uttryckte sin tacksamhet: "Jag kände mig lite nere när jag tänkte på mitt liv som musiker när jag åkte till Afrika. Men ni tänkte gnistan igen till att skapa bra musik. För i grund och botten är det vad det handlar om. Så Tack. Tror inte ni förstår hur fett det känns för mig!"

Priset Årets kompositör delades av Lisa Nordström och Lisen Rylander Löve. De utgör gruppen Midaircondo och prisades för sina komplexa och tilltalande kompositioner. Priserna instiftades i år.

SKAP OMVALD SOM ORDFÖRANDE I ECSA

SKAP och ordförande Alfons Karabuda omvaldes den 23 januari som ordförande i ECSA – the European Composer & Songwriter Alliance. ECSA representerar 44 organisationer i 29 länder. Ordförandevallet genomfördes på ECSA:s styrelsemöte i Cannes under Midem, världens största musikmässa. Alfons Karabuda/SKAP fick förnyat förtroende som exekutiv ordförande i organisationen. Mandattiden är ett år.

ECSA, the European Composer & Songwriter Alliance, är en Brysselbaserad lobbyorganisation och en enhetlig kompositörsröst på den musikpolitiska arenan i Europa. Alfons Karabuda/SKAP är organisationens exekutiva ordförande.

SKAP-NYTT

Ansvarig utgivare: Alfons Karabuda. Redaktör: Olle Svalander. Grafisk design: Gabor Palotai Design. Layout: Karin Niklasson/Nordiska Tidningsbolaget. Omslagsfoto: Fever Ray av Annika Aschberg. Tryck: Danagårds Grafiska. ISDN 0347-14032

SKAP – Svenska Kompositörer Av Populärmusik –

är Sveriges intresseförening för yrkesverksamma kompositörer, textförfattare, bearbetare och arrangörer.

SKAP
Svenska kompositörer av populärmusik
Box 27327
102 54 Stockholm
info@skap.se
tel: 08-783 88 39, fax: 08-660 06 06

Journalistförbundets ordförande Agneta Lindblom Hulthén hoppas att Kulturskaparna ska öppna för bra, förnuftiga och intellektuella diskussioner om de svåra frågorna.

RIVSTART FÖR KULTURSKAPARNA

**Kulturskaparna hamnade genast i hetluften. Reaktio-
nerna på att upphovsmän från alla konstformer tillsam-
mans har bestämt sig för att hitta lösningar i den digitala
världen lät inte vänta på sig.**

Debatten har gått het på debattsidor och på Internet. Men nu är det Kulturskaparna som slår an tonen.

– Jag förstår att många inte vill se förändring i sitt sätt att använda Internet. Man kan dock inte stoppa utvecklingen. En utveckling vi som upphovsmän ska vara med och forma, säger Alfons Karabuda, talesperson för Kulturskaparna.

Den tionde mars startades Kulturskaparna. Ett nätverk bestående av tjugofem organisationer med sammanlagt över 50 000 kulturskapare.

Bland organisationerna finns konstnärer, kompositörer, fotografer, filmare, arkitekter och författare. Ett nätverk med syfte att verka för kulturskapers rätt till ersättning för sitt arbete, samt att göra kulturen på nätet lättillgänglig och ekonomiskt överkomlig. Meningen är att tillsammans arbeta för gemensamma mål och hitta lösningar som gagnar alla. – Det här handlar om att göra kakan större, säger Alfons Karabuda.

PÅVERKA POLITIKER

Under våren har Kulturskaparna arbetat i arbetsgrupper och tittat på för- och nackdelar med såväl befintliga som möjliga framtida lösningar, till exempel de svenska, danska och norska modellerna för avtalslicenser som ser olika ut i de olika länderna. Ett intressant exempel är Svt Play.

Annat man har vridit och vänt på är olika system för mikrobetalning som Flattr, märkningar som Fair Trade och mikrolicenser, för att ge små aktörer luft under vingarna. Man har även diskuterat Internetleverantörernas affärsmodeller.

SVENSKARNA ÄR MED PÅ TÅGET

I samband med att Kulturskaparna sjösattes presenterade man också en undersökning bland svenska folket som visar att åtta av tio svenskar vill att kulturskapare ska få betalt på Internet.

– Vi stärks av att svenska folket inser värdet av att vi kulturskapare får betalt när våra verk används, säger Karin Willén, bildkonstnär och talesperson för Kulturskaparna.

Nyheten om Kulturskaparna och undersökningen som de presenterade skapade många reaktioner. Debatten har på vissa håll gått hög när kritiker, fildelare och journalister diskuterat frågorna och undersökningen på bloggar, debattsidor och på Twitter.

Alfons Karabuda tycker sig ha märkt hur klimatet på Internet redan har svängt till Kulturskaparnas och upphovsmännens fördel. Nu är det upphovsmännen som sätter dagordningen. – Att utveckla kulturen är framtiden. Illegal fildelning är så 2009, säger Alfons Karabuda.

Hela undersökningen, samtliga medlemsorganisationer, diskussioner med mera finns på www.kulturskaparna.com

Foto: Mia Carlsson

UNGA ENTREPRENÖRER SLÅSS OM ATT BETALA PÅ INTERNET

Beteendeförändring och teknik. Så beskriver Lisa Lindgren vad som krävs för att kulturskapare ska kunna få möjlighet att ta betalt i framtiden.

Hon var en av tre i den grupp unga entreprenörer som presenterade det bästa förslaget när Kulturskaparna tog emot Entreprenörsjakten.

– Det var kul och jåkligt kreativt, säger Lisa Lindgren. Det är skönt att få fria tyglar. Då kan man vara kreativ och komma på nya lösningar. Personligen var det roligaste caset. Mest positiv kritik och feed back. Det var bra människor där som tog till sig det man sa och lyssnade.

En av dem som kan ta till sig av den positiva kritiken är SKAP:s ordförande Alfons Karabuda, Kulturskaparnas representant i tävlingsledningen.

– De hade många spännande idéer och bland de tävlandes bidrag finns flera konkreta lösningsförslag. Alla lag visade stor förståelse och en stark vilja att möta kulturskapares problematik, och vi ser på Entreprenörsjakten som en öppning för framtida samarbete. Det här handlar om framtidens lösningar och då bör framtidens entreprenörer och innovatörer vara med i ekvationen, säger Karabuda.

TÄVLAR OM USA-RESA

Entreprenörsjakten är en tävling som hålls runt om i landet där unga personer tävlar om att komma på de bästa idéerna. Vinnarna tävlar i en final i Göteborg och segraren där får åka till USA.

Lisa Lindgren och hennes kolleger Adrian Swartz och Ludwig Jonsson utgjorde ett av de tio lag som kom till SKAP:s lokaler för att under en timmes tid tänka ut och presentera en idé, som skapar de bästa möjliga förutsättningarna för att kunna leva på kulturskapande i framtiden. – Det är en fråga som hur många som helst jobbar och brottas med dagligen. Både anställda på företag och politiker. Att då få fyrtiofem minuter på sig att lösa frågan är minst sagt svårt. Så tidspressen var den största utmaningen. Men kanske är det under extrema omständigheter som man kommer på de enkla lösningarna också? säger hon.

Idéerna skulle inte förverkligas under de fyrtiofem minuterna, men väl presenteras både i tal och skrift, på svenska och engelska.

– Vår idé utgick ifrån att man ska vara i framkant när det gäller all kultur på Internet. För att undvika att som nu hamna i en situation där många olagliga streamingkanaler har tagit över. Utveckla olika kanaler och samla olika kulturuttryck på

Ludde Jonsson, Lisa Lindgren och Adrian Swartz från Stockholm kallar sig Entreprenörspartiet. Lisa och Ludde studerar ekonomi och Adrian arbetar med Ung Företagsamhet.

typ en Facebooksida för kultur, där man kan skapa sin profil och där man alltid kan kommentera varandras profiler.

DET SKA VARA LÄTT ATT GÖRA RÄTT

Betalningssystemet skulle, enligt Lisa Lindgren och hennes kolleger, lösas med ett abonnemang. Meningen är att användaren bara ska behöva välja det lagliga alternativet en gång. I och med att kunden redan har gjort ett val behöver hon eller han inte överväga det olagliga.

– Man måste förändra attityden att kultur är gratis, som vår generation har. Men för att göra det gäller det att ligga i framkant av tekniken, så att man snabbt ser till att den lagliga varianten blir standard, säger Lisa Lindgren. På så vis blir det ett aktivt val att välja det olagliga i stället för att välja det som är standard.

Foto: Entreprenörspartiet

FAKTA

LÄS MER PÅ

www.kulturskaparna.com

entreprenorsjakten.se

entreprenorspartiet.wordpress.com

SKAP PRISAR SKAPARNA

HÄR ÄR ALLA VÅRENS STIPENDIATER OCH PRISTAGARE

Varje år delar SKAP ut stipendier och priser för att hylla svenska upphovsmän inom alla musikaliska genrer. Dessa priser ska belöna och uppmuntra ett gott arbete inom populärmusiken. Utdelningen sker i samband med SKAP:s vårfest. Under kvällens gång kommer 16 stipendiater att äras, var och en med 40 000 kronor. År 2010 har SKAP valt att lyfta fram följande upphovsmän:

Nina Woodford Svensk låtskrivare, bosatt i London.

Katti Hoflin Barnboksförfattare, musiker, låtskrivare, programledare.

Melissa Horn Låtskrivare, popartist och sångerska.

Sexton upphovsmän får ta emot SKAP:s vackra diplom den 24 maj.

Mårten Edh (Promoe) Textförfattare och rappare som har gett ut fyra soloalbum.

Amanda Jenssen Låtskrivare och sångerska.

Anna Järvinen Svenskfinsk låtskrivare, sångerska och musiker.

Jennie Abrahamson Låtskrivare, soloartist och sångerska som gett ut två soloalbum.

Oskar Linnros Låtskrivare, producent och artist som slog igenom med gruppen Snook 2004.

Andreas Kleerup Låtskrivare och producent.

2010 års stipendium ur SKAP:s stipendiefond till Evert Taubes minne går till **Michael Saxell**, musiker och låtskrivare som har skrivit och producerat musik tillsammans med en rad kända artister och kompositörer.

SKAP:s musikedramatikpris 2010

Tilldelas upphovsmän inom filmmusik, teatermusik, tv-spelsmusik; allt som ryms inom begreppet musikedramatik. Går i år till **Ola Strandh**, kompositör och ljuddesigner.

2010 års stipendium ur Fred Winters Minnesfond går till **Mauro Scocco**, låtskrivare, artist, musiker och producent.

SKAP:s hederspris går till **Anders Eljas**, låtskrivare, arrangör, ackompanjatör och kapellmästare.

2010 års stipendium ur Sven Paddocks Minnesfond går till **Rose-Marie Stråhle**, en av Sveriges mest framgångsrika låtskrivare genom tiderna inom dansbandsgenren.

2010 års stipendium ur Ejnar Westlings Minnesfond går till **Olle Ljungström**, låtskrivare och artist.

2010 års stipendium ur Thore Ehrlings Minnesfond går till **Jan Lundgren**, världskänd jazzpianist och låtskrivare som har gett ut 30 skivor i eget namn och medverkat på över 120.

FRÅN DANSBAND TILL DATASPEL

Ola Strandh får SKAP:s musikdramatikpris 2010. Detta är första gången som priset delas ut för musik som skapats för tv- eller datorspel.

Ola Strandhs musik har fått ett eget liv vid sidan av spelen. Han har fans som lägger ut den på Youtube, och så har den nått fram till SKAP:s öron.

– Några har uppenbarligen lyssnat på min musik och sagt att den är värd det här priset. Jag är stolt och glad. Inte bara för min egen skull, säger han.

Ola Strandh har skrivit musik till bland andra tv-spelen *Ground Control 1* och *2* och *World in Conflict*. Priset ser han som ett tecken på att musik- och tv-spelsbranscherna närmar sig varandra och som ett pris till hela genren.

Han har intresserat sig för tv-spel och tv-spelsmusik sedan 80-talet. Intresset för spel och hur de fungerar och interagerar med spelaren är viktigt för att kunna komponera spelmusik.

Uppvuxen i en musikerfamilj fick han sin första fiol vid fyra års ålder. Efter högstadiet gick han på Glimåkra folkhögskolas musiklinje. Vid nitton års ålder stack han till Los Angeles för att studera på Musicians Institute, med målet att bli professionell trummis.

TRE ÅR I DANSBAND

När han kom hem upptäckte han att det var dansband som gällde för att få jobb, men efter tre års turnerande fick han nog.

– Jag blev förvånad över hur vilt det går till i dansbandsvärlden. Han började studera ljuddesign. Efter ett år kom han i kontakt med det som skulle komma att bli spelutvecklingsföretaget Massive, och sedan dess har han jobbat där.

– Jag trivs otroligt bra, säger han.

Företaget har i dag runt 120 anställda. Ola visar deras nya studio i Malmö. Allt är byggt efter hans ritningar. Bland datorer och vapenmodeller samlas elgitarer, basar, och Voxförstärkare. På en hylla står två balalajkor.

– Dem köpte vi för *World in Conflict*. Jag försökte lära mig spela. Det gick inte så bra men jag tyckte att jag fick en annan förståelse för den ryska folkmusiken, säger Strandh.

När i processen kommer du in?

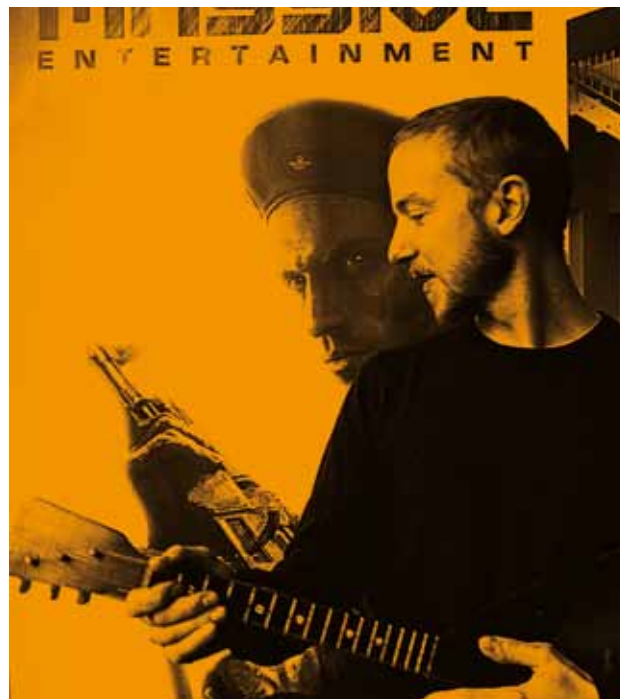
– Tidigt. Så fort det finns minsta spelbara prototyp med bara några pixlar som rör sig på en skärm börjar man diskutera karaktärernas bakgrund och känslor, och samtidigt tar vi ljuddesigners fram förslag på hur det skulle kunna låta.

Därefter tar vi ett steg tillbaka tills spelet fått mera form.

Sedan, om spelet ska produceras, så är vi två tre personer som jobbar med musik och ljud.

Skiljer du på ljud och musik?

– I mitt huvud kompletterar de varandra men ibland glider de samman. Till exempel om man vill belöna spelaren eller visa att han utvecklas, så kan man använda vissa klanger eller takter.

Ola Strandh framför Malashenko, en deprimerad karaktär från *World in Conflict*. – Jag försöker gestalta karaktärernas känslor, säger Ola Strandh.

När han komponerar brukar han låsa in sig ett par veckor hos sina föräldrar på landet. Med sig har han bilder och teckningar på personer och scener ur spelen.

– När jag komponerar vet jag att musiken ska klippas, redigeras, loopas, ändras och styras av spelet. Men jag tänker inte på det just då. Jag försöker förstå författarens idé. Våra spel har starka stories med karaktärer som svänger hit och dit och jag låter karaktärernas känslor styra.

SOLDAT MED ÅNGEST

En av karaktärerna som har påverkat musiken finns på bild utanför studion. En rysk soldat som drabbas av ångest.

– Han tar inte stor plats i spelet, men han tog nästan störst utrymme i musiken, säger Strandh.

Han tar hjälp för att arrangera och orkestrera för symfoni-orkester.

– Symfoniorkester känns lyxigt för spelaren och det i sig är ett värde. Men jag tycker också att stråkar och blås är det enklaste sättet att förmedla känslor. Och det är lätt att få in i mixen. Men de är desto svårare att spela in.

De spelar in i Gula Studion i Malmö. Han jobbar inte med hela orkestern samtidigt utan med mindre ensembler som dubbar sig själva. Det är inte bara enklare utan också ett sätt att göra musiken interaktiv. Genom att bygga upp orkestern så kan spelarens val påverka musikens intensitet och orkestrering.

För några år sedan sålde Strandh sitt trumset. Han skriver viss annan musik, men framförallt trivs han med det han gör.

– Jag tycker mycket om *World in Conflict*-paketet. Det finns saker där som inte är perfekta, men som helhet är jag enormt stolt över det.

HÄR SKAPAS DEN DIGITALA FRAMTIDEN

PÅ THE CREATORS CONFERENCE TOG UPPHOVSMÄNNEN TÄTEN I DEN DIGITALA DISKUSSIONEN

För första gången i Sverige samlades representanter för alla delar av musikbranschen i samma rum, för att hitta nya möjligheter och diskutera lösningar på digitala dilemman. The Creators Conference blev också det kreativa möte många hade hoppats på. Och det var upphovsmännen som visade vägen.

Förväntningarna var stora på the Creators Conference. Tvåhundra femtio gäster hade samlats på hotell Rival i Stockholm, med målet att staka ut framtiden i den digitala världen. Stommen i konferensen var de tre paneldiskussionerna under ledning av Mark Fishlock. De som inte satt i publiken kunde följa dem via Internet och även delta i diskussionerna via Twitter.

Den första panelen hade rubriken Which Way? och handlade om framtidens tekniska vägval. Jens Lysdahl, kompositör och artist från Danmark, beskrev vad som krävs av framtidens musikdistribution. – Om man vill ha en modell som fungerar måste den stå på tre ben. Kompositörerna, säljarna och kunderna måste alla gilla den. Annars kommer det inte att fungera. Han betonade också vikten av genomskinlighet i strukturen, men också enkelhet, något som det rådde stor enighet kring.

”ÖPPNINGAR, INTE SKYTTEGRAVSKRIG”

Om annat gick åsikterna isär. Den brittiske managern Peter Jenner var kritisk till finländska Nokias musiktjänst Comes With Music. – Det vore intressant att veta vad Nokia betalar skivbolagen, sa han. Jag kan berätta hur mycket artisterna har fått: ingenting. Åsa Carlid, Music Manager på Nokia svarade: – Jag är också artist och jag får betalt. – Har du ett oberoende skivbolag? frågade Jenner, som var mera intresserad av att sluta avtal liknande det som danska telejätten TDC gjort med danska upphovsrättsorganisationer. Internetleverantören Banhofs VD Jon Karlung var intresserad. Han föreslog en lösning där artisterna får 90 procent av intäkterna och distributören 10 procent.

Efter debatten var Jon Karlung positiv.

– Det här var jättebra, sa han. Här fanns det ju öppningar och inte det skyttegravskrig man är van vid. Tidigare har vi inte varit med i diskussionerna, men det är ju vi som är distributörerna idag.

Bennett Lincoff, före detta chefsjurist på ASCAP varnade för en utveckling där telecomindustrin tar makten över musikindustrin. Han förespråkade sin idé om en digital utsändningslicens där den som tillhandahåller musiken i digital form betalar en avgift som delas lika mellan upphovsmannen förlaget, artisten och andra rättighetsinnehavare.

INTERNET – EN KROPPSDEL

Sist på dagen diskuterades konsumenternas och entreprenörernas roll. Vilket är musikens värde? Vad kan man ta betalt för? Är det överhuvudtaget möjligt att skapa strukturer på Internet?

Här deltog också publiken aktivt. Jakob Frimann Magnússon från Island ställde frågan om varför man kan dra in körkortet från en människa som missbrukar det, men inte förhindra att någon har tillgång till Internet. Gustaf Josefsson, entreprenör, menade att unga människor i dag betraktar Internet som en kroppsdel och att tillgång till Internet är en mänsklig rättighet.

En annan fråga som diskuterades var lyssnarnas motiv för att betala. Olle Bjerkås, entreprenör som står bakom projektet 365 saker du kan göra, menade att för att vilja betala vill man veta att pengarna når upphovsmannen och inte fastnar hos en sajt eller ett skivbolag. Han betonade att dagens konsumenter vill vara aktiva. De vill veta vilken effekt deras pengar har. – Om jag lyssnar på tio låtar en månad så vill jag kunna klicka på en av dem och visa vilken jag gillar mest. Ju fler kontaktpunkter du har med upphovsmannen desto större värde har produkten. Bjerkås försökte också formulera ett mål för det fortsatta arbetet. – Att hitta ett sätt att förklara för konsumenterna hur deras pengar når fram till upphovsmännen.

The Creators Conference, SKAP:s stora satsning 2010, hölls den 10 mars på Hotel Rival, Stockholm. Dagen inleddes med att Tomas Ekman, Jens Lysdahl, Bennett Lincoff, Åsa Carlid och Jakob Hüttel (bilden ovan) diskuterade konkreta lösningar för framtiden. I seminariet deltog också Peter Jenner och Jon Karlung. *Foto: Mia Carlsson*

”VI SKULLE GÄRNA SÄLJA UPPHOVSMÄNNENS VERK I STÄLLET FÖR SOM NU, ANONYMISERINGSTJÄNSTER FÖR ILLEGALA FILDELARE.”

JON KARLUNG, VD FÖR INTERNETLEVERANTÖREN BANHOF AB

FAKTA

DETTA VAR THE CREATORS CONFERENCE

Vad: Den första internationella konferensen i sitt slag, arrangerad av upphovsmännen och deras organisationer.

Initiativtagare: SKAP.

Tema: Hur ska man tillgodose en bred och billig tillgänglighet till innehåll för publiken i den digitala världen samtidigt som man återför ett värde till upphovsmännen?

Tid: Den 10 mars 2010.

Plats: Hotel Rival Stockholm.

Deltagare: Kompositörer, artister, musiker, jurister, förlag, studenter, mobiltelefonoperatörer, Internetleverantörer, skivbolag, tv-spelstillverkare, forskare, entreprenörer, politiker.

Deltagande länder: Sverige, Danmark, USA, Italien, Storbritannien, Island, Finland, Frankrike, Portugal och Norge.

Arrangörer: SKAP, FST, MIC.

Moderator: Mark Fishlock, Storbritannien, kompositör och styrelseledamot i BASCA.

FÖRKORTNINGAR

BASCA – British Academy of Songwriters, Composers and Authors.

ECSA – European Composer & Songwriter Alliance.

KODA – Komponistrettigheter i Danmark.

KARRIÄR UTAN MELLANHÄNDER

Efter första plattan på ett skivbolag tyckte Karin Inde att det räckte. Hon sa tack och hej, startade sin egen firma och sitt eget skivbolag. Nu styr hon sin karriär hemifrån.

– Det var en feeling-grej. Det var ingen annan som tog ansvar för mig.

Det är snålt med tiden för Karin Inde. Efter paneldiskussionen blir det en snabb bild utanför Rival, innan hon sätter fart mot nästa möte ett par kvarter bort. Det är en föreställning med texter av Florence Nightingale som hon har tonsatt som ska repas. Uruppförandet ska ske två dagar senare i Blå Hallen.

Mer om det senare. Först backar vi bandet. Den första skivan gjordes "supported av a-kassa". Den andra släpptes på ett bolag. Men där kände hon att det fanns övrigt att önska.

– Jag jobbade ändå rätt mycket mot att jag fick några kronor per skiva och fick köpa mina egna plattor för åttio spann.

Sedan tre år tillbaka har hon sin egen firma.

– Det är inte så stor skillnad mer än att jag för in alla pengar från skivan till mitt företag. Jag tjänar mer, men det går inte jämnt upp. Skivorna är i stort sett enbart en kostnad. Därför är Spotify just nu en vän för mig. Det hjälper till att marknadsföra mig och sedan kan jag göra konserter.

BOKAR HELST SJÄLV

Hon kallar sitt företag för nätverksföretag, till skillnad från tillväxtföretag. Hon jobbar med folk hon känner, och som hon kan hjälpa i sin tur. Bokningar gör hon helst själv. I hennes fall, när det gäller konserter på jazzklubbar, är det ideella arrangörer som har tagit jobbet för chansen att tala med musiker.

– Då är det ju helt kört att använda bokare, för då blir arrangörerna bara sura. De vill ha mig.

Vilka mellanhänder har du behov av?

– Jag har köpt PR mot radiostationer för tio eller tjugotusen någon gång när jag gjort en låt. Då är det suveränt.

För skivförsäljning använder hon CD-baby, en öppen distributör i USA. Hon har också sneplat på musikerförbundets nya distributionstjänst.

Har du övervägt att använda ett management?

– Ja. Några gånger. Jag vet inte om man är dum som är så om sig och kring sig, att man ska bestämma allt, men det är också en feeling-grej. Det handlar om integritet. Jag vill ha på mig de kläder jag vill och göra de låtar jag vill.

Hur balanserar du det artistiska mot det administrativa?

– Jag försöker se det som att allt jag gör, gör jag med identiteten musiker/konstnär. Då blir det lättare. Det är jätkligt viktigt att behålla den inställningen: vad är jag främst? Det är bara jag som bestämmer.

Är det inte jobbigt att sälja sig?

– Jo. Jag har försökt att hitta ett förhållningssätt. Jag ser det inte som att jag säljer mig själv för då går det åt helvete. Då

FAKTA

Namn: Ingrid Karin Inde.

Född: 1974.

Yrke: Sångerska.

Bor: Stockholm.

Aktuell: Paneldeltagare i And the Middle Men? på Creators Conference.

Album: Immune (2008), Short Walk – Records (2001), Kattföreställning (1997), När som helst (1995).

kan jag blanda ihop det här privata med min yrkesroll. Det har jag jobbat mycket med i mitt eget huvud. Ofta när man skapar själv blir det så integritetslöst. Jag satsar på att baka in saker i projekt. Då är det projektet man säljer, konceptet.

"MAN SÄLJER ETT KONCEPT"

Karin Inde stannar utanför replokalen och vinkar till en kille som bär in ett trumset.

– Till exempel det vi ska repa på nu, säger hon. Beställare är Svensk Sjuksköterskeförening som firar hundra år. Det är deras interna jubileumsfest och då har de samtidigt köpt tusen singlar som de ger sina sjuksköterskor. De visste inte att de blev beställare, men det blev de. Man hittar på grejer, och även om man är motorn i det så säljer man ett koncept.

Du låter som en entreprenör?

– Företagare handlar om att företa sig saker, och att våga företa sig saker. Det är också konstnärens roll.

Foto: Mia Carlsson

Mark Fishlock och Johan Svensson diskuterar framtidens mellanhänder.

Foto: Mia Carlsson

Studenterna Emma Dahl, Ted Forsblad, Christian Olofsson, Siri Öhman och Katja Gustafsson under en paus i konfererandet.

Foto: Mia Carlsson

FAKTA

PANELDELTAGARE

And the Middlemen – Mellanhänderna – Om framtida nyckelroller i branschen

Johan Svensson – digital distributör, Rockify, Sverige

David Möllerstedt – ljudansvarig DICE (tv-spel),
synthesizertillverkare

Stefan Gullberg – musikförläggare, EMI, Sverige

Karin Inde – sångerska, kompositör, Sverige

Kjell-Åke Hamrén – musikförläggare och violinist,
Sverige

Lorenzo Ferrero – kompositör, Italien

Patrick Rackow – talesman CSA, Storbritannien

Peter Jenner – manager, Storbritannien

Moderator: Mark Fishlock, Storbritannien, kompositör
och styrelseledamot i BASCA

EMMA DAHL, STUDENT, SVERIGE:

Vad tycker du om konferensen?

– Det är jätteintressant. Tidigare hade jag bara ett lyssnarperspektiv. Nu när jag börjat jobba med upphovsmännen kan jag se deras perspektiv. Det är lite synd att det inte finns så många representanter från olika sorters artister och fler yngre.

Hur når musiken lyssnarna om fem år?

KAJSA FOGELBERG, STUDENT, SVERIGE:

– Det sker nog digitalt, via datorer eller mobiltelefoner, tyvärr. Jag gillar skivor.

MALIN LOUAI, STUDENT, SVERIGE:

– Jag önskar att lp:n kom tillbaka. Dels för ljudet, dels för omslagen. De är stora och snygga.

Spelar du lp?

– Nej, jag gav bort min samling.

”JAG HAR INGEN FRÅN INDUSTRIEN I MITT NÄTVERK. JAG TJÄNAR PENGAR OCH JAG KLARAR MIG.”

KARIN INDE, SÅNGERSKA, SVERIGE

LEIF PAGROTSKY, RIKSDAGSMAN (S), SVERIGE, OM KONFERENSEN:

– Det är strålande att samla folk från hela Europa för att lära av varandra. Trots att musikbranschen är internationell är det ovanligt. Detta är inte frågor som kommer att lösas nationellt.

Hur fungerar musikbranschen om fem år?

– Min vision är att teknikens framsteg gör att musiken tar större plats i människors liv. Att den är mera lättillgänglig och att upphovsmännen får mera betalt än de som säljer grejerna.

Kan du stifta lagar om det?

– Lagstiftning kommer aldrig att vara hela lösningen. Människor vill göra rätt för sig, fripassagerare har ingen positiv klang. Men det måste finnas enkla möjligheter att göra rätt för sig.

Foto: Linda Håkansson

FRÅGAN ÄR SOM SPAGETTI

MODERATORN MARK FISHLOCK FÖRSÖKER SUMMERA

Han satt i centrum under konferensen med uppgift att leda diskussionen. Så vad kom man egentligen fram till? Dagen efter försöker moderatorn Mark Fishlock summera sina intryck av the Creators Conference.

– Jag hoppades att detta skulle bli en startpunkt för någon sorts samarbete mellan alla olika delar. Vi befinner oss i en väldigt intressant punkt i den här utvecklingen.

Mark Fishlock tar ett djupt andetag. En lång dag ska summeras. Många tankar och idéer ska sorteras.

– Om gårdagen var en början så tror jag att vi lärde oss mycket om hur de olika parterna interagerar med varandra. Det är som att nysta upp ett snöre. Det är verkligen svårt. Men vi var överens om att kreatörerna måste få betalt, men ingen vet hur det ska gå till. Frågan är fortfarande som spaghetti.

Vilken var den viktigaste frågan?

– Jag tror att det var konflikten mellan folk med tekniskt perspektiv och folk med traditionell branschsyn. Nu har vi Internetleverantörerna, telefonbolagen och den stora tekniksektorn som inte bara tillhandahåller elektronik utan också deltar i distributionen. Men de är inte musikmänniskor utan affärs-, teknik- eller entreprenörmänniskor med en helt annan inställning. Om vi inte vill ha kaos måste vi lösa det.

Vad nåddes det enighet om?

– De flesta var överens om att kreatörer ska få betalt. Det är en bra utgångspunkt. Det är bättre än motsatsen.

Kunde du spåra en generationskonflikt i debatten?

– Konflikten står inte så mycket mellan olika generationer. I publiken fanns unga låtskrivare och kompositörer som ansåg att man ska få betalt. Samtidigt finns det folk från

– Det måste till positiva lösningar, säger Mark Fishlock.

Internet- och affärssidan som säger att det är gratis; att det handlar om tillgång och kommunikation och delaktighet och interaktion, och som styr pengarna åt ett annat håll.

– Ju mer man pratar om det desto mer komplicerat blir det. Att hitta en ekonomisk modell som fungerar blir vår utmaning.

Är diskussionen för teknisk för vanligt folk?

– Jag tror bara att det är väldigt komplicerat. Det blir så när man förlorar kontrollen över något. Internet har verkligen inneburit en revolution och vi kanske fortfarande inte inser hur enorm den är.

FAKTA

PANELDELTAGARE

Which Way – Vilken väg, på vilket sätt?

– Om framtida tekniska vägval

Bennett Lincoff – jurist med inriktning på intellektuella rättigheter samt författare, USA

Peter Jenner – manager, Storbritannien

Jon Karlung – VD Bahnhof AB, Sverige

Åsa Carild – Music Manager Nokia, Sverige

Jens Lysdal – musiker, sångare, kompositör, Danmark

Thomas Ekman – marknadschef, Tele 2, Sverige

Jakob Hüttel – juridiskt ansvarig, KODA, Danmark

”I STORBRIANNIEN OCH USA FÖRSTÅR VI INTE VAD IDEELLA RÄTTIGHETER BETYDER.”

PETER JENNER, MANAGER, STORBRIANNIEN

”CREATIVITY IS WHAT WE SELL.”

JENS LYSDAHL, KOMPOSITÖR, MUSIKER, DANMARK

Det är lätt att peka på hur folk gjorde fel i historien. Men nu är vi här och nu ska vi fatta rätt beslut. Är det svårare än vi trodde?

– Jag tror det. Jag återkommer till tanken att vi inte fullt har insett kraften i den digitala teknikens förmåga att kopiera ett original i form av ettor och nollor. Därför är det så mycket svårare att kontrollera vår marknad än till exempel kaffemarknaden som fortfarande existerar fysiskt, medan vår vara inte existerar, det är bara information. Ingen vet vad de där grejerna egentligen är, förutom att när du avkodar dem kan det bli ett fotografi eller musik eller text eller vad som helst.

Hur tror du själv att musikedistributionen ser ut om fem år?

– Jag tror att framtiden är streamad. Om tio femton år äger vi inte cd:s, dvd:er eller böcker. All information, all digital underhållning, kommer att strömmas till ditt hem eller till din dator. All information kommer alltid att finnas tillgänglig.

Hur kommer det att finansieras?

– Jag tror att det måste ske genom en serie mikrobetalningar där du får tillgång till något för en summa så liten att du nästan inte märker den, eftersom det inte finns någon produktionskostnad. Du måste inte trycka en stor bok. Om en miljon betalar en halv penny blir det märkbart. Och pengar kommer att byta ägare, folk kommer att vilja betala, och om det är musik eller film, så kommer pengarna att hitta tillbaka upphovsmännen.

– I en bra värld kommer vi att skapa en helt ny ekonomisk handelskultur.

Foto: Mia Carlsson

FAKTA

PANELEDAGARE

So, do you want it – Vill ni ha det då?

– **Om konsumenternas behov i framtiden**

Alfons Karabuda – kompositör, ordförande SKAP, Sverige

Palle Dahlstedt – kompositör, improvisatör och forskare, Göteborgs universitet/ Chalmers tekniska högskola, Sverige

Olle Bjerkås – entreprenör, Sverige, 365 saker du kan göra, Sverige

Gustaf Josefsson – entreprenör, Sverige

SÄLLSYNT KREATIVT MÖTE

När SKAP:s ordförande Alfons Karabuda hälsade välkommen till the Creators Conference kunde han se ut över en bred skara deltagare. I efterhand var blandningen av deltagare från olika läger en av de ingredienser som gjorde konferensen till ett kreativt möte.

– Det vi lyckades göra är sällsynt på konferenser, säger han. Alla gick igång på själva frågan i stället för att agera protektionistiskt. Jag tror det beror på att vi är upphovsmän. Vi vågade chansa lite med personkemi, vågade satsa, ville verkligen att det skulle bli en dialog och diskussion och en debatt. Redan där började en kreativ process. Det tror jag påverkar intresset att gå vidare.

Kom det fram något konkret?

– Till exempel har vi från vårt håll haft en bild att Internetleverantörerna inte varit intresserade att sluta avtal. Där såg man ju rent konkret att de ville göra saker med oss.

Vilka andra saker tycker du var viktiga bland det som kom upp?

– Det viktigaste var för mig en bekräftelse på att nästan alla som var där tyckte att DET var viktigt. Och alla hade en syn på att man vill nå dit. Sen visade sig att alla inte tyckte att DET var samma sak, men det första steget måste vara att det finns en vilja.

Vad var mindre bra?

– Det som var negativt var att många hade svårt att släppa sitt gamla bagage. Positivt var dock att alla var överens om att just detta är ett problem. Det fanns också en samsyn om vad som är bra och vad som är mindre bra, vilket är otroligt viktigt för att kunna gå vidare.

Var fanns det samsyn?

– Det fanns en respekt för det yrkesmässiga skapandet och vikten av att kunna fördjupa sig. Större delen av de som var där var överens om att om man ska ha en mångfald krävs att man ges möjlighet att kunna skapa. Inte bara två minuter efter jobbet.

Foto: Mattias Ahlm

METAL- OCH MOBILMINGEL

En av dem som minglade flitigast och mest målmedvetet efter konferensen var Alexander Hellid, gitarrist i metalbandet Entombed. Hans mål med konferensen var att knyta kontakter med företrädare för telefonbranschen och försöka inleda samarbete.

Alexander Hellid tyckte sig urskilja en generationsklyfta bland deltagarna.

– Det finns två generationer. Den yngre sitter inte och gnäller en hel dag över att man skrivit på dåliga kontrakt. Och jag har ändå skrivit på dem!

Hur funkar det om fem år?

– Då måste det vara så enkelt det går. Människor är lata. Jag orkar själv inte ens sträcka ut handen för att tanka in en skiva om jag ska skicka den till någon. Jag laddar hellre ner hela vår egen katalog från the Pirate Bay. Det måste vara så lätt. Hellid jämför med Storstockholms Lokaltrafik och t-banan. Tidigare plankade han. Det var för dyrt och för krångligt att köpa biljett och för enkelt att gå förbi. Sedan satte SL upp stora hinder som inte gick att hoppa över, men folk lärde sig att dingla med jackan framför fotocellen på andra sidan så att

– Om SL kan hitta en lösning, då vill jag också göra det, säger Alexander Hellid, gitarrist i Entombed.

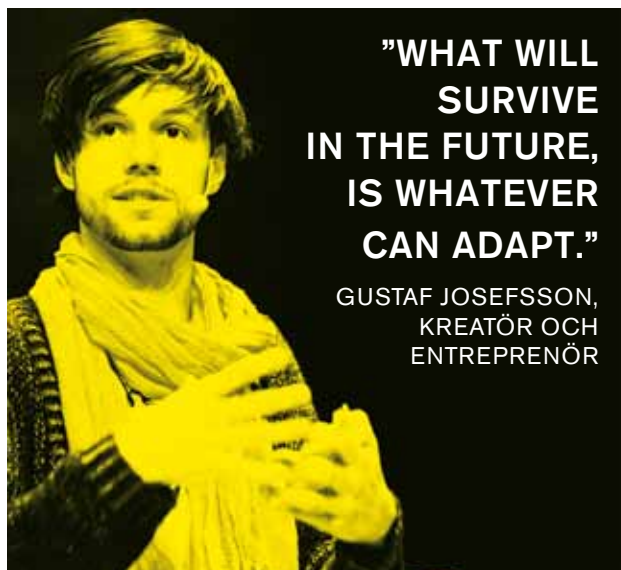
grindarna öppnades. Men nu har SL infört sms-betalning och nu betalar han i stället eftersom det är enklare än att planka.

– Om SL kan hitta en lösning för det, då vill jag också göra det. Att sälja skivor och t-shirts till våra fans på det viset vore grymt. Jag vill veta hur mycket operatörerna vill ha, hur mycket måste jag höja priset och allt annat.

Foto: Olle Svalander

”CONTENT IS KING. IT NEEDS TO BE SIMPLE, NOT CHEAP.”

ALFONS KARABUDA, SKAP:s ORDFÖRANDE, SVERIGE

”WHAT WILL SURVIVE IN THE FUTURE, IS WHATEVER CAN ADAPT.”

GUSTAF JOSEFSSON,
KREATÖR OCH
ENTREPRENÖR

SILVINA MUNICH, CISAC, FRANKRIKE:

– Jag uppskattar varje tillfälle då man kan höra upphovsmännens röst. Jag tycker att initiativet är briljant.

Med vilka förväntningar kom du hit?

– Enorma! Jag hoppas att vi ska uppmärksammas i medierna och att detta är den första konferensen i en lång rad, och att nästa konferens är mera internationell.

JENS LYSDAHL, KOMPOSITÖR, MUSIKER, DANMARK:

Hur fungerar musikbranschen om fem år?

– Jag hoppas att man är tvungen att betala för att få distribuera musik, och att man måste bedriva sin verksamhet på ett transparent sätt. Likaså finns det en lagstiftning för att få Internetleverantörerna att betala en lägsta nivå.

CREATORS CONFERENCE BLIR VÄRLDSFÖREBILD

Creators Conference blir förebild för The World Copyright Summit 2011. När den rådgivande kommittén samlades i Bryssel, den 26 mars, för sitt första möte var det the Creators Conference som slog an tonen.

Den kreativa stämning och känsla av möjlighet som fanns i Stockholm var något som gjort stort intryck på representanterna för vad som är världens största upphovsrättskonferens. Nu kan the Creators Conference bilda skola för det internationella samarbetet för kreativa lösningar i den digitala musikvärlden.

SKAP:s ordförande Alfons Karabuda deltar, i kommittén, som ordförande för ECSA. Han fick ta emot mycket beröm och många intresserade frågor om konferensen. Flera representanter hade deltagit på plats den 10 mars.

Framförallt var det förmågan att angripa kärnfrågorna från olika håll och hela tiden med kreativiteten i fokus, som imponerade mest.

– Det är glädjande, säger Alfons Karabuda. Och framförallt visar det återigen hur viktigt det är att vi som upphovsmän tar täten i dessa diskussioner.

FAKTA

THE WORLD COPYRIGHT SUMMIT

Vad: Världens största konferens om upphovsrätt.

När: Den 7–8 juni 2011.

Var: Bryssel, Belgien.

Tema: New Frontiers for Creators in the Marketplace

Arrangör: CISAC – Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs.

Vilka deltar: upphovsmän och dess företrädare från hela världen inom alla kulturfärer, samt Internet-leverantörer, förlag, skivbolag, telefonbolag, jurister, politiker etcetera.

Historia: Hölls första gången 2007 i Bryssel, och för andra gången i Washington 2009.

Hemsida: www.copyrightsummit.com

”SPOTIFY ÄR INTE SLUTET PÅ UTVECKLINGEN.”

BENNETT LINCOFF, JURIST MED INRIKTNING PÅ INTELLEKTUELLA RÄTTIGHETER SAMT FÖRFATTARE, USA

TANJA JÖRGENSEN, UTBILDNINGSANSVARIG FÖR KREATIV LJUSDESIGN FÖR SCEN OCH EVENT, BOOM TOWN:

– Jag tycker att detta är suveränt. Det är just den typ av frågor som jag är intresserad av. Vart är branschen på väg? Hur kan låtskrivarna få del av kakan? Det är många intressanta synpunkter som har kommit fram. Det känns som att viljan finns och det känns som att skivbolagen kommer att få det tufft.

”ALLA HAR EN EGEN ÅSIKT OM VAD SOM ÄR RÄTTVIS BETALNING.”

PETER JENNER, MANAGER, STORBRITANNIEN

”HITTA ETT
SÄTT ATT
FÖRKLARA
FÖR KONSU-
MENTERNA
HUR DERAS
PENGAR NÅR
UPPHOVS-
MÄNNEN.”

OLLE BJERKÅS,
ENTREPRENÖR

NÄSTA STEG ÄR NÄTET

The Creators Conference är över. Nu börjar arbetet. För konferensen var inte ett mål utan en start. Nu fortsätter jobbet i the Creators Network. Alla konferensens deltagare kommer att bjudas in att vara med i nätverket. Där ska man arbeta mera konkret för att ta fram lösningar.
– Konferensen var ett startskott, säger Alfons Karabuda.

Alfons Karabuda har redan märkt att konferensen fått effekt. Dels har upphovsmännen hamnat i fokus, dels har han märkt av intresse från flera håll. Ett möte med socialdemokraternas riksdagsgrupp har redan skett och inbjudningar har kommit från Sveriges Television och från tv-spelsbranschen.
– Nu är vi mer synliga än tidigare. Vi har tagit plats i centrum, vilket är naturligt eftersom upphovsmännen ger förutsättningen för alla andra, säger Karabuda.

Flera av deltagarna påpekar vikten av att öka kunskapen hos politikerna, samt att höja upphovsmännens status.
– Det startar med materialet, säger konferensens moderator, Mark Fishlock. Utan musiken eller boken blir det inget. Någon måste sätta sig ner med ett piano eller en gitarr och börja med ingenting och få fram någonting och jag tror att vi måste övertyga politiker om det.

Även Bennett Lincoff, jurist inriktad på intellektuella rättigheter samt författare, betonar vikten av enighet och politiskt arbete.

– Människorna i musikvärlden måste inse att de har gemensamma intressen med andra aktörer i den digitala världen, och att de måste samlas runt en uppsättning gemensamma principer som gynnar alla. Sen måste de gå till sina respektive regeringar och begära avtal.

Är inte frågan internationell?

– Jo, men internationella avtal görs mellan nationella regeringar. Om regeringarna håller med och ligger på går det snabbare. Och det finns ingen tid att förlora.

Foto: Mia Carlsson

Bennett Lincoff i samtal med Åsa Carlid, Nokia, och Thomas Ekman, Tele2.

– Människorna i musikvärlden måste inse att de har gemensamma intressen med andra aktörer i den digitala världen.

FAKTA

THE CREATORS NETWORK

I ett första steg ska alla deltagare på konferensen bjudas in att delta. Allt eftersom kommer fler personer att bjudas in.

Arbetet kommer till stor del att ske via Internet.

Via hemsidan www.creatorsconference.se (eller en sida som länkas via den) ska medlemmarna kunna logga in för att ta del av all dokumentation, delta i diskussioner med mera.

”COMPOSING A SONG AND COMPOSING A BUDGET IS THE SAME THING FOR ME.”

KARIN INDE, SÅNGERSKA, SVERIGE

VARFÖR VILL INTE KVINNOR SITTA I PANELER?

Av nitton paneldeltagare var endast två kvinnor. Alldeles för dåligt, menar arrangörerna själva. Nu påbörjas ett arbete för att fler kvinnor ska ta plats i debatten.

Den sneda könsfördelningen är inte resultatet av förbiseende eller slapphet i rekryteringen, menar Stina Westerberg, vd på Swedish Music Information Centre, som har varit med i arbetet med att få kvinnor att ta plats i panelerna.

– Vi har sökt upp massor av kvinnor och sagt: "Vi vill att du ska vara med i panelen", men de har tackat nej.

Varför?

– Vi vet inte. Vi har sagt att vi vill ha med dem för att de är kompetenta och intressanta men de har inte velat.

Stina Westerberg funderar på om det kanske krävs en ännu större tydlighet för att kvinnor ska sätta sig bland männen på scen. Att man ännu mera konkret specificerar vad man vill att personen ska prata om.

För att råda bot på problemet inleds nu ett arbete med att försöka coacha kvinnor, i syfte att få fler kvinnliga röster i debatten. Förhoppningsvis syns det resultat redan på nästa konferens.

– Vi vill höra kvinnornas röster, säger Stina Westerberg.

Foto: Mia Carlsson

Åsa Carlid, music manager på Nokia med ett förflutet i bandet Pineforest Crunch, representerade mobiltelefonbolagen under förmiddagsseminariet. Hon var en av endast två kvinnor i panelen.

"EN AFFÄRSMODELL SOM INTE I FÖRSTA HAND SER TILL UPPHOVSMANNEN KOMMER INTE ATT BLI LÅNGVARIG."

BENNETT LINCOFF, JURIST MED INRIKTNING PÅ INTELLEKTUELLA RÄTTIGHETER SAMT FÖRFATTARE, USA

PIA RAUG, KOMPOSITÖR OCH STYRELSEMEDLEM KODA, DANMARK:

– Jag hoppas att vi ska hitta en samsyn. Vi blir lätt för artiga. Vi måste visa våra skillnader, då har vi möjlighet att nå samsyn. Eller så kan vi respektera våra olika åsikter.

Hur fungerar musikbranschen om fem år?

– Det beror helt på politik, och politiken beror på om upphovsmännen engagerar sig. Om inte vi säger hur vi vill ha det kommer ingen annan att göra det. Politikerna behöver få information från olika håll, inte bara från industrin. Vi är källan till industrin, utan källa ingen industri.

Foto: Suste Bonnén

FINLAND FICK FILMMUSIKPRISET

DANI STRÖMBÄCK PRISADES FÖR MUSIKEN I *LETTERS TO FATHER JAKOB*

I tätt samarbete med våra andra nordiska upphovsmanföreningar delade SKAP och FST i februari i år för första gången ut det Nordiska filmmusikpriset. Lördagen den 6 februari, på Göteborg Filmfestivals Dragon Awards, prisades Dani Strömbäck för film-musiken han har skapat till *Letters to Father Jakob*.

– När jag hade sett filmen för första gången satte jag mig ner vid min flygel och försökte få den sakrala stämningen i filmen ut ur flygeln, sa Dani Strömbäck som erhöll en Dragon Awards-statyett samt 100 000 svenska kronor. SKAP ägde i år ansvaret inom nätverket Nordic Film Composers Network att inför årets utdelning av det nordiska filmmusikpriset administrera och planera för arrangemangen vid Göteborgs Filmfestival. Nästkommande år kommer ansvaret för detta att rotera vidare inom nätverket, som består av representanter från Sverige, Danmark, Norge, Island och Finland.

Kvalificerade till nominering var de kompositörer vars musik medverkat i filmer som gått på bio mellan den 1 oktober 2008 och samma datum 2009. Mindre jurygrupper i respektive länder valde under hösten ut sin representant, och under filmfestivalen i Göteborg möttes en internationell jury för att i biografmiljö uppleva kompositörernas verk, se på de nominerade filmer och välja sin vinnare.

Samtliga kompositörer var på plats i Göteborg och genom att hålla frågestunder med kompositörerna vid filmvisningarna sattes extra fokus på filmmusik under festivalen. Det hölls också, likt tidigare år på Göteborgs Filmfestival, ett seminarium kring nordisk filmmusik. På seminariet sökte man definiera om det finns någon typisk nordisk filmmusik. Och ja, kanske kan man ibland höra lämningar av de nordiska folktonerna i musiken till filmerna. Men egentligen är det kanske ändå mest talande att den nordiska filmmusiken är olik på lika många sätt, som vår svenska jurymedlem Jean-Paul Wall beskrev det när han introducerade det Nordiska filmmusikpriset för publiken.

Av: Kristina Blom

FAKTA

NORDISKA FILMMUSIKPRISET

Jury: Den internationella juryn bestod av kompositörerna Karsten Fundal, Danmark, Geir Bøhren, Norge, Jean-Paul Wall, Sverige, Jakob Frimann Magnusson, Island, och Heikki Elo, Finland.

Nominerade kompositörer: Flemming Nordkrog för *Velsignelsen* av Heidi Maria Faisst, Danmark. Dani Strömbäck för *Letters to Father Jakob* av Klaus Härö, Finland. Erik Enocksson för *Man tänker sitt* av Henrik Hellström and Fredrik Wenzel, Sverige. Trond Bjerknæs för *Max Manus* av Joachim Rønning, Norge. Bardi Johannsson för *Reykjavik–Rotterdam* av Oskar Jonasson, Island.

MUSIKFÖRLÄGGERI UNDER TVÅNG

Allt fler uppdragsgivare tvingar kompositörer att säga upp rättigheterna till sin musik. I stället för att betala gör de sig till förlag och kräver del i den ersättning de själva borde betala ut. Örjan Strandberg, med SKAP:s uppdrag att granska dessa bluff-förlag, skriver om företeelsen som blir allt vanligare.

Att en köpare prutar eller frågar efter rabatter är inget nytt. De flesta av oss som skriver på beställning har också många gånger fått frågor om hur beställaren kan kringgå Stim/NCB för att spara lite pengar. Men nu – i ett läge där upphovsrätten redan är illa klämd – håller de här sporadiska prutförsöken sakta men säkert på att bli norm. Det engelska begreppet är Coercive Publishing, på svenska: Musikförläggari under tvång.

Ett par svenska tv-bolag har regelmässigt bedrivit musikförlagsverksamhet (utan både personal och egentlig förlagsverksamhet) sedan 90-talet. Senast TV 4 som numera har lagt ned sitt "förlag". Affärsidén är att, som villkor för att alls ge komponisten uppdraget, begära förlagsandel på den beställda musiken. Något som alltså tas av komponistens rättmätiga Stim/NCB-ersättning, ibland till hela 50 procent. För tv-bolaget är detta ett ljusskyggt sätt att norpa tillbaka en del av de pengar som man lagenligt är skyldig att betala för den musik man exploaterar i sin vinstdrivande verksamhet.

Fenomenet har förekommit och förekommer hos privata tv-bolag både här och i utlandet, men börjar nu även sprida sig till produktionsbolag, individuella långfilmsregissörer och -producenter, managers och reklambyråer. I några europeiska länder har det gått så långt att till och med public service-tv har börjat utöva detta missbruk.

SKIVBOLAG VILL HA MER AV KAKAN

Jag skulle vilja hoppas att det är en övergående trend, men alltför mycket pekar på att så inte är fallet. Med Internets genombrott på 90-talet insåg till exempel bildköparna hos tidningar att de ofantliga publiceringsmöjligheterna skulle göra copyrightkostnaderna extremt omfattande och komplexa. Därför började man helt enkelt att begära copyrightfritt material av fotograferna. Och som många av oss redan vet; först kommer uppdraget, sedan upphovsrätten. Därför är det numera vanligt med engångsersättningar för bildmaterial.

Med den internationella nedgången i skivförsäljningen har de flesta större skivbolag introducerat nya avtal med artister, benämnda 360-dealar. I korthet innebär de att bolaget skaffar sig en andel av en artists samtliga intäkter: konsertbiljettförsäljning, t-shirts och merchandise, förlagsandelar, ringsignaler, reklamuppdrag, associerade produkter och naturligtvis skiv- och filförsäljning. Många är skeptiska till att skivbolagen automatiskt skulle ha kompetens som konsertarrangör, reklambyrå, manager, musikförlag(!) etc. Icke desto mindre har artister som Jay-Z, U2, Madonna,

Robbie Williams, The Pussycat Dolls med flera klivit i sådana avtal.

CREATIVE COMMONS TÄR PÅ UPPHOVSRÄTTEN

Creative Commons är ett upphovsrättsbegrepp som jag mest ser som en eftergift för den hårda pressen på upphovsrätten – är av illegal fildelning, piraternas framgångsrika argumentation och annat. I klartext innebär CC att upphovsmannen – frivilligt – undantar sitt verk från bevakning och ekonomisk ersättning. Skälet sägs vara att marknadsföring blir mycket effektivare om spridningen av ett verk är gratis. Jag menar att CC bidrar till att ytterligare försvaga upphovsrätten genom ännu en praktiserad villfarelse att musik ska vara gratis.

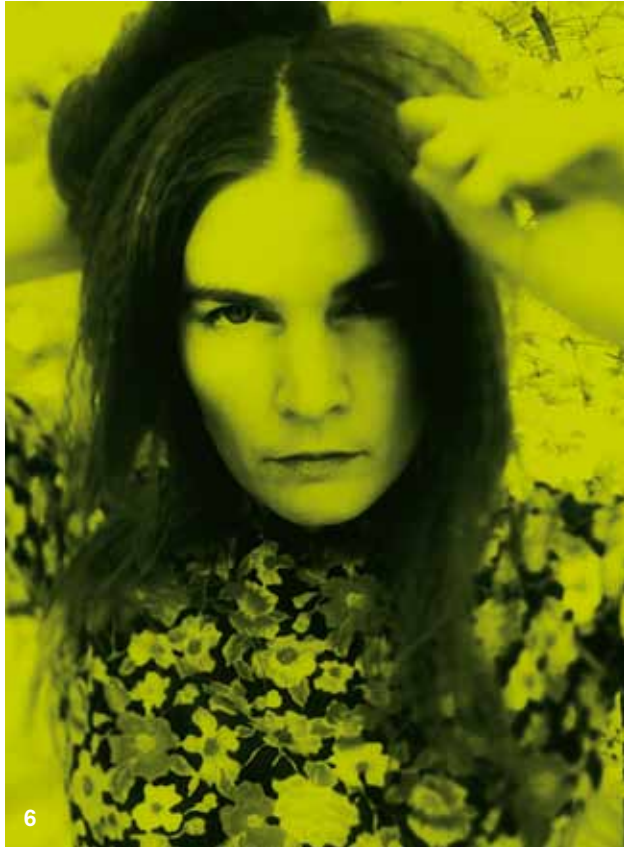
Jag tycker att man har anledning att oroa sig för att upphovsrätt är på väg att bli en finansiell vara. Något som en framtida marknadspraxis har omvandlat till ett lättfotat, omsättningsbart bihang till musik och andra skapade verk, i stället för det livstidsskydd mot stöld, intrång och missbruk av någons tankearbete som det en gång värktes fram att vara, för bara 200 år sedan.

Sedan 2008 har jag fått SKAP:s förtroende att arbeta med problemet, såväl i Sverige som tillsammans med representanter för andra länder i Europa. Vi diskuterar flera möjliga vägar att försöka stoppa utvecklingen, nationellt och internationellt. Ett förslag handlar om att införa ändringar som omöjliggör utbetalningar till falska förlag i respektive Stimsällskaps fördelningsregler. Vi diskuterar en uppvaktning av EU med syfte att få fram direktiv eller lagförslag. Ett samarbete med de traditionella musikförlagen ser vi som väsentligt. Dels för att motverka uppluckringen av förlagsbegreppet, dels för att övertala en del traditionella musikförlag att inte administrera de falska förlagen. En väg att gå kan vara att ge offentlig belysning i medierna av de företag som sysslar med missbruket och därmed vinna allmänhetens stöd. En vild tanke har varit att starta ett europeiskt, komponistägt musikförlag, där alla rättigheter redan är reserverade.

Men ingen av åtgärderna kommer att få någon effekt om inte de drabbade själva ställer sig bakom dem. Därför är det ytterst angeläget för SKAP att få in information, namn på företag, avtalsexempel med mera från dig som medlem. Den här farsoten sprider sig snabbt och jag tror att det bara är en tidsfråga innan konsertarrangörer, radiostationer och andra också upptäcker hur enkelt man stjälar komponisternas upphovsrättspengar.

Jag uppmanar er som konfronteras med avtal enligt ovan att be att få återkomma innan ni skriver på, för att först diskutera avtalet med kunnig juridisk expertis på SKAP. Välj sedan att skriva på, om ni känner er tvungna. Men förhoppningsvis får ni i stället stöd som åtminstone förbättrar avtalets villkor.

Örjan Strandberg / orjan@skap.se

NYA MEDLEMMAR

1. Josef Rhedin 2. Tommy Nilsson 3. Simon Ohlsson
4. Fredrik Kempe 5. Sharon Vaughn 6. Jennie Abrahamson
7. Susanna Carlstedt 8. Filip Augustson 9. Andreas Mattsson
10. Josephine Forsman 11. Maria Andersson 12. Adam Taal
13. Robert F Blom 14. Magnus Funemyr 15. Ulrika Bodén
16. Titiyo Jah 17. Tim Larsson

Även: Jens Lindgren, Marie Länne Persson, Bim Wikström.

DEN EVIGA RUNDGÅNGEN

MEDLEMSKRÖNIKAN: KARIN DREIJER ANDERSSON

Jag hade tänkt skriva mitt livs första krönika om hur dåligt det är med snedfördelningen mellan män och kvinnor i musikskaparyrket, men det blev helt enkelt för tråkigt att räkna huvuden. Jag har gjort research, mailat med Stim och musikchefer på SR och SVT och fått siffror från SKAP, men jag tänker inte redovisa eller reflektera över dem här.

En sådan krönika hade kunnat bli ytterligare en kugge i det befintliga maskineriet, mönstret, strukturen. Och att fortsätta stå på sig och hävda sin rätt till existens, att vara duktig och systerlik, det hade kunnat ses som ett upprätthållande av den rådande ordningen. Vem hade velat bära ett sådant ansvar på sina axlar? Det kanske aldrig förändras om jag fortsätter i det spår som förväntas av en kvinna i minoritet?

Blev inspirerad och glad av Lee Lozano-utställningen på Moderna Museet. Särskilt överrumplad blev jag av hennes sista projekt, *The Drop out piece*, där hon beslutar sig för att lämna konstscenen efter ett decennium som präglats av konkurrens och kommersialism. "Drop out piece is the hardest work I have ever done" skriver hon. Och sedan försvinner hon från New Yorks konstscen och presenterar inte ett enda verk till.

Johanna Paulsson skriver i texten *Kön, klass och kredd* i senaste Sonic: "Samtidigt är det svårt att säga vad som är hönan eller ägget, ifall det är popmusiken som speglar samhället eller tvärtom i en evig rundgång." Denna beskrivning av samhället där ingen tar sitt ansvar eller använder sin makt att skapa förändring är träffsäker och nedslående. Public service och folk i maktposition har ett ansvar att lyfta fram kvinnor och annat folk i samhället som avviker och i stället utvecklar och breddar den gängse könsnormen. Tanken på att det skulle finnas en evig rundgång paralyserar mig. Ska mina döttrars döttrar också sitta framför Melodifestivalen och se idel manshänder som vinkar från musikskaparstolarna? Ska de också få veta att det är lättare för en man att välja musikskaparyrket än för en kvinna?

Efter att i nästan två år ha arbetat med Charles Darwins texter kommer jag hela tiden tillbaka till hans ickehierarkiska hållning till sina studieföremål, och att han i stället lyfter fram alla olika tings betydelse och vikt för att skapa helhet. "The diversity of everything" var en mening vi fick av Hotel Pro Forma när de bad The Knife skriva musik till deras nya opera. Och det är

precis så man kan se allt egentligen. Musik kan vara något fritt och explosionsartat, utan ramar och normer. Som idéer. Musik ska inte behöva begränsas av indelningar efter kön.

Ändå tvingas jag bli räknenisse när public service-medlen år efter år betalas ut till fler män än kvinnor, och undra om det någonsin kommer att ske en förändring då SR och SVT inte själva riktigt vet om de väljer musik av kvinnor eller män eftersom det inte finns statistik över det. Man säger att man bara speglar samhället. Och den eviga rundgången kan fortsätta.

Foto: Annika Aschberg

DETTA ÄR SKAP

SKAP – Svenska Kompositörer Av Populärmusik – är Sveriges intresseförening för yrkesverksamma kompositörer, textförfattare, bearbetare och arrangörer. SKAP grundades 1926. SKAP:s medlemmar verkar inom alla genrer.

Föreningens övergripande ändamål är att:

- Tillvarata medlemmarnas konstnärliga och upphovsrättsliga intressen.
- Fördela bidrag, stipendier och priser.
- Verka för svensk populärmusik.

STÖD

SKAP stöder medlemmarna i deras yrkesverksamhet med information och kunskap och ger möjligheter för medlemmarna att genomföra projekt.

AKTIVITETER

SKAP arrangerar medlemsträffar i Göteborg, Malmö, Orsa och Stockholm.

AVTAL

SKAP förhandlar fram standardavtal för medlemmarna att använda i förhandlingar, som t ex Musikförlagsavtalet och Beställningsverksavtalet. Till dessa finns handböcker. SKAP bistår också med rådgivning kring avtalen och förhandlingar. Dessa avtal kan laddas ner på www.skap.se.

JURIDISK RÅDGIVNING

SKAP erbjuder juridisk rådgivning. Genom avtal med jurister med upphovsrätts- och avtalsexpertis kan SKAP erbjuda kostnadsfri rådgivning till medlemmarna. Har du några frågor kring förlagsavtal, beställningsavtal eller andra upphovsrättsrelaterade frågor – kontakta SKAP på info@skap.se eller 08-783 88 39.

MEDLEMSLÄGENHETER

SKAP äger två medlemslägenheter. En i Paris, närmare bestämt en liten enrummare på Avenue Junot i Montmartre, och en trerummare i Almuñécar i södra Spanien. Alla medlemmar kan ansöka om att kostnadsfritt bo i SKAP:s lägenheter i två veckor. Ansökningsblanketter mailas/postas till alla medlemmar.

STIM

En av SKAP:s viktigaste roller är som huvudman för Stim. Tillsammans med FST (Föreningen Svenska Ton-sättare) och SMFF (Svenska Musikförläggareföreningen) driver SKAP Stims styrelse. SKAP företräder populärmusikkompositörernas intressen och ser till att Stims verksamhet är effektiv, transparent och att den inte diskriminerar mot några upphovsmän.

POLITIK

SKAP bedriver också kulturpolitik och lobbyverksamhet, både i Sverige och på EU-nivå. I dessa verksamheter är SKAP:s viktigaste målsättningar att värna upphovsrätten och att verka för den musikaliska mångfalden.

FINANSIERING OCH STYRELSE

SKAP drivs av en av medlemmarna vald styrelse bestående av 9 personer. SKAP:s verksamhet finansieras av egna inkomstkällor och ett anslag från Stim. SKAP:s styrelse: Alfons Karabuda (ordförande), Jan-Olof Andersson, Py Bäckman, Douglas Carr, Elise Einarsdotter, Johan Ekelund, James Hollingworth, Camilla Ringquist, Torgny Söderberg

MEDLEMSKAP

Är du yrkesverksam upphovsman men inte SKAP-medlem? Du kan bli medlem i SKAP om du har varit Stim-ansluten i minst tre år (eller ansluten till motsvarande sällskap utomlands). Ansökan om inträde prövas av styrelsen. Ansökning om medlemskap kan du ladda hem på www.skap.se

SKAP

Svenska kompositörer av populärmusik
Box 27327
102 54 Stockholm
info@skap.se
tel: 08 783 88 39
fax: 08 660 06 06
www.skap.se

PORTO BETALT B

Avsändare:

SKAP

Box 27327

102 54 Stockholm

HÅLL UTKIK EFTER SKAP-NYTT

NÄSTA NUMMER UTE I NOVEMBER 2010

Alexander Hellid, gitarrist
i bandet Entombed, fångad
under The Creators
Conference på Rival i mars.

Foto: Olle Svalander

DETTA ÄR SKAP-NYTT

SKAP-nytt är en medlemstidning som kommer ut två gånger per år. Även som icke-medlem kan du prenumerera på tidningen. Kontakta oss via info@skap.se eller 08 783 88 39.

Vad vill du läsa om i SKAP-nytt? Skriv till oss:

Svenska Kompositörer Av Populärmusik
Box 27327, 102 54 Stockholm
www.skap.se